

Zpráva z konference International Association for the History of Religions

Toronto, Kanada, 15.–21. srpna 2010

Kateřina Štastná, FF MU, Ústav religionistiky

Ve dnech 15.–21. srpna se v kanadském Torontu konala 20. konference *International Association for the History of Religions* (dále IAHR). Tato událost se odehrávala na půdě University of Toronto a role hlavního organizátora se ujal Donald Wiebe.

Univerzitní kampus poskytl velmi příjemné zázemí pro celou akci. Vzhledem k jeho rozloze a množství přednáškových místností, které byly využívány, by málokdo řekl, že na konferenci přijelo přes 700 účastníků. Ti do Toronta zavítali z mnoha zemí po celém světě. Z brněnského ústavu religionistiky přijelo hned 7 účastníků – 4 vyučující a 3 studenti.

Registrace začínala už v sobotu 14. srpna a mnozí přijeli o den dříve, aby získali možnost přizpůsobit se časovému posunu, prohlédnout si město, případně navštívit některá muzea či dominantu Toronta: CN Tower. Této možnosti jsem využila i já a plná nadšení jsem v sobotu vyrazila prozkoumat okolí univerzitního kampusu. Royal Ontario Museum, které s kempusem sousedí, v té době prezentovalo výstavu Terakotové armády a nedaleké Baťovo muzeum (*Bata Shoe Museum*) lákalo návštěvníky na výstavu o podpatcích. V neděli 15. srpna se téměř celá česká výprava vydala městem k jezeru Ontario a na vrcholok CN Tower, která byla ještě donedávna nejvyšší budovou na světě.

V neděli odpoledne se konalo slavnostní zahájení a uvítací plenární zasedání, na kterém vystoupila Catherine Albanese s příspěvkem *Historical Imagination and Channeled Theology: Texts and Contexts*. Tato přednáška se mi zdála vzhledem k charakteru zasedání příliš tematicky specifická a docenit ji mohli patrně pouze znalci dané problematiky. Poté se účastníci přesunuli do prostor již zmíněného Royal Ontario Museum, kde se konala uvítací recepce. Byla to velmi zdařilá událost s přátelskou atmosférou, která by ale patrně zapadla mezi mnoha dalšími, kdyby se organizátorům nepodařilo pro účastníky zajistit přístup do expozice terakotových válečníků. Tím toto setkání získalo na určité výlučnosti.

V pondělí 16. srpna už se konference naplno rozběhla a od 9 do 11 hodin se konala ranní prezentace příspěvků, následovaná přestávkou. Poté plenární zasedání od 11:45 do 12:45 hodin. Odpoledne byly příspěvky prezentovány od 14:30 do 16:30 a po přestávce následovalo další plenární zasedání od 17:15 do 18:15. Zpravidla probíhalo více než 20 sekcí zároveň, což, jak to bývá obvyklé, vedlo ke stížnostem, protože bylo často velmi obtížné vybrat si, na kterou sekci jít. Tento harmonogram platil pro všechny dny konference, s výjimkou středy 18. srpna, která byla vyhrazena výletům do okolí Toronta a zasedání členů Mezinárodního výboru IAHR, a soboty 21. srpna, kdy proběhlo slavnostní zakončení konference.

Na plenárních zasedáních vystoupilo hned několik více či méně známých osobností. David Sloan Wilson vystoupil s příspěvkem *Religion as a Product of Evolution*, ve kterém oponoval rozšířenému názoru, že náboženství je vedlejším produktem evolučního vývoje. Příspěvek Roberta McCauleyho *Taking a Cognitive Point of View: Religion as Rube Goldberg Devices* měl charakter velmi příjemného úvodu do kognitivního studia náboženství. Dale Guthrie prezentoval přednášku na téma *Evolution of Art, Intuitive Morality, and Romantic Love in the Ice Age Human Band*. Na dalších zasedáních vystoupil Jean Girondin, Meera Nanda, Jacques Berliner Blau, Susan Haack a na závěr konference Hans Kippenberg.

Zajímavé na programu bylo, že každý den bylo možné najít alespoň jednu sekci diskutující kognitivní vědu. Kupříkladu Harvey Whitehouse se svými spolupracovníky prakticky denně prezentoval svůj projekt Explaining Religion a stejně tak bylo slyšet i o výzkumech z Religion, Cognition and Culture research unit z katedry religionistiky Aarhuské univerzity v Dánsku. Dá se předpokládat, že záměrem pořadatelů bylo upozornit na obrovský nárůst příznivců tohoto přístupu ke studiu náboženství. Takto se kognitivní věda stala jedním z hlavních témat a bylo možné vyslechnout obrovské množství příspěvků v její prospěch i těch, které se stavěly proti. Často byly diskuze natolik bouřlivé, že kdyby jim předsedové sekcí neučinili přítrž, tak se tam někteří účastníci hádají dodnes.

Za zmínku také stojí jediný studentský diskuzní panel na této konferenci, který se konal v úterý v odpolední sekci. Nesl název *Student Perspectives on the Study of Religions* a kladl si za cíl ukázat na problémy oboru z pohledu těch, kteří ještě nenastoupili akademickou dráhu, ale přesto by se chtěli zapojit do probíhající diskuze. Panelu předsedal Radek Kundt (Masarykova univerzita). Příspěvek *Studying Religion, It's a Pleasure and Treasure* přednesl Francesco Martinis (Università La Sapienza, Itálie) a diskutoval v něm problémy studia náboženství v Itálii, které se však zdaleka neomezují pouze na tuto zemi. Justin Lane (University of Vermont, USA) poukázal na komplikace při aplikaci nových metod studia náboženství v příspěvku *The Importance of Theoretical Continuity When Utilizing New Methodologies*. Organizátorka panelu Kateřina Štastná (Masarykova univerzita) diskutovala problém redukcionismu ve společenských vědách v příspěvku *Are We Afraid of Reductionism?* Eva Klocová (Masarykova univerzita) prezentovala svůj pohled na definování náboženství v příspěvku *Religion, Religiosity: Is There Really a Problem of Definition?* Zdá se, že celý panel byl dobře přijat, neboť následovala podnětná diskuze a následně byla prezentujícím nabídnuta možnost příspěvky publikovat.

Ve středu se kromě již zmíněného zasedání mezinárodního výboru IAHR konaly i výlety, které jsou tradiční součástí programu konferencí IAHR. Z několika možností si brněnští účastníci nakonec zvolili výlet k Niagarským vodopádům spojený s návštěvou vinic a ochutnávkou vín. Výzkumná otázka s výletem spojená samozřejmě vyvstala už několik dní předem, a tak jsme se ve středu ráno vydali zjistit, zdali opravdu „teskně hučí“. Ačkoliv jsme byli všichni nadšení, mnohým se přímo rozzářily oči, když se dozvěděli, že vjedeme lodí do „podkovy“, kterou vodopády v jejich kanadské části tvoří, a navíc, že k tomu nafasujeme modré a velmi „trendy“ pláštěnky. Představte si loď plnou religionistů v modrých pláštěnkách pokropených od hlavy až k patě vodní tříští a bude vám jasné, proč se nám výlet tolik líbil. A ano, opravdu hučí. Na cestě zpět jsme navštívili městečko Niagara on

---

the Lake a blízké vinice, které prý produkují nejvíce ledového vína na světě. Jejich víno jsme pochopitelně i ochutnali.

Ve čtvrtek a v pátek opět probíhaly nejrůznější sekce a panely, stejně tak i plenární zasedání. V sobotu konferenci uzavřel Hans Kippenberg příspěvkem *Phoenix from the Ashes: New Kinds of Religious Communities in the Globalized World*. Tato přednáška ukázala na problém nových náboženských skupin, jejich dynamiku a odlišnosti od více tradičních náboženských skupin. Přes sociální kapitál, který jim je často připisován, Kippenberg upozornil, že mohou být velmi ambivalentní a v případě situace ohrožení i potenciálně destruktivní.

Po posledním plenárním zasedání následovalo „kanadské barbecue“, oběd pod širým nebem, který nám nezkazila ani menší dešťová přeháňka. Piknikem pro mě skončila i návštěva Toronta, protože jsem ještě to odpoledne odlétala zpátky do Čech. Konference se, myslím, vydařila, byla rozhodně velmi podnětná a jistě stála za to. Jako vždy se účastníkům naskytla skvělá příležitost diskutovat o nejnovějších tématech a problémech, navázat nové kontakty a oprášit ty staré. V nastalé přátelské atmosféře tak mnozí rádi učinili.